דִּכְתִיב (משלי ג יח) עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, לֹא תָלִין בּוֹ נִבְלָתוֹ, דְּאִיהִי חוֹבָה דְּחָב בְּיוֹמָא לֹא תָלִין עִמֵּיהּ בַּלַּיְלָה, דְּמִיָּד יְתוּב בִּתְיוּבְתָּא, כְּמָה דְּאוּקְמוּהָ מָאנֵי מַתְנִיתִין אִם רָאִיתָ תַּלְמִיד חָכָם שֶׁחָטָא בַּיּוֹם אַל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו בַּלַּיְלָה, דְּוַדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה, (נ"א שֶׁמָּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה, שֶׁמָּא סָלְקָא דַעְתָּךְ, אֶלָּא אֵימָא וַדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה).

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא תַּלְמִיד חָכָם, נִבְלָתוֹ דָּא בַּת עַם הָאָרֶץ דְּאִיהִי רִיחֲשָׁא, דְּאִם אַנְתְּ תַּלְיָא לָהּ בֵּיהּ, אוֹ קוֹבְרָהּ אוֹ קוֹבְרָתוֹ, וְדָא אִיהוּ (דברים כא כג) כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, כִּי קָבוֹר הוּא לָהּ אוֹ תִּקְבְּרֶנּוּ אִיהִי לֵיהּ, וְאִתְּתָא דָּא לַאו אִקְרֵי זִוּוּגָא וְיִחוּדָא דִּילֵיהּ, אֶלָּא אִיהִי כְּמַטּוּלָא תַּלְיָא עֲלֵיהּ, כְּחִוְיָא קָשִׁיר עַל קְדָלֵיהּ, וּבְגִין דָּא (שם) כִּי קִלְלַת אלהי"ם תָּלוּי, דְּאִיהִי קְלָלָה, דְּקַטִּילַת לֵיהּ אוֹ אַיְיתֵי לֵיהּ לִידֵי עֲנִיּוּתָא.

דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, דָּא שַׁבָּת, דְּיָרִית בֵּיהּ בַּר נַשׁ נְשָׁמָה יְתֵירָה, לָא צָרִיךְ לְאִתְחַזְיָא קֶדְמָהָא נַפְשָׁא דְשָׁלְטָא בְּבַר נַשׁ בְּיוֹמִין דְּחוֹל, בִּמְלָאכָה דְּאִיהִי אֲסוּרָה בְשַׁבָּת, אֶלָּא קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא, דְּלָא אִתְחַזְיָא קֶדֶם זָכוֹר וְשָׁמוֹר דְּשַׁבָּת, וּבְגִינָהּ אִתְּמַר (שמות ה ה) שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, (דברים כא כג) וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ, דְּנִשְׁמָתָא יְתֵירָה אִיהִי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל דְּלְעֵילָא, אַדְמַת קֹדֶשׁ, דְּאִתְּמַר בָּהּ (ירמיה ב ג) קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו"ה.

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דָּא בַּר נַשׁ דְּאִיהוּ נָבָל, עֲלֵיהּ אִתְּמַר כָּל הַמַּעֲמִיד תַּלְמִיד דְּלַאו אִיהוּ הָגוּן כְּאִלּוּ מַעֲמִיד אֲשֵׁרָה, וּבְגִין דָּא לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ דְּאִיהוּ עֵץ הַחַיִּים. דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין

זֶהוּ שֶׁכָּתוּב עֵץ חַיִּים הִיא לַמַּחֲזִיקִים בָּהּ, לֹא תָלִין בּוֹ נִבְלָתוֹ, שֶׁהוּא הַחֵטְא שֶׁחָטָא בַּיּוֹם, לֹא תָלִין עִמּוֹ בַּלַּיְלָה, שֶׁמִּיָּד יָשׁוּב בִּתְשׁוּבָה, כְּמוֹ שֶׁבֵּאֲרוּ בַּעֲלֵי הַמִּשְׁנָה, אִם רָאִיתָ תַּלְמִיד חָכָם שֶׁחָטָא בַּיּוֹם, אַל תְּהַרְהֵר אַחֲרָיו בַּלַּיְלָה, שֶׁוַּדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה. (שֶׁמָּא עָשָׂה תְּשׁוּבָה, שֶׁמָּא יַעֲלֶה בְּדַעְתְּךָ? אֶלָּא תֹּאמַר וַדַּאי עָשָׂה תְּשׁוּבָה).

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ - זֶה תַּלְמִיד חָכָם, נִבְלָתוֹ - זוֹ בַּת עַם הָאָרֶץ שֶׁהִיא רֶמֶשׂ, שֶׁאִם אַתָּה תוֹלֶה אוֹתָהּ בּוֹ - אוֹ קוֹבְרָהּ אוֹ קוֹבַרְתּוֹ, וְזֶהוּ כִּי קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ, כִּי קָבוֹר - הוּא אוֹתָהּ, אוֹ תִּקְבְּרֶנּוּ - הִיא אוֹתוֹ, וְאִשָּׁה זוֹ לֹא נִקְרֵאת הַזִּוּוּג וְהַיִּחוּד שֶׁלּוֹ, אֶלָּא הִיא כְּמַשָּׂא תָּלוּי עָלָיו, כְּנָחָשׁ קָשׁוּר עַל צַוָּארוֹ, וּמִשּׁוּם כָּךְ כִּי קִלְלַת אֱלֹהִי"ם תָּלוּי, שֶׁהִיא קְלָלָה שֶׁהוֹרֶגֶת אוֹתוֹ אוֹ מְבִיאָה אוֹתוֹ לִידֵי עֲנִיּוּת.

דָּבָר אַחֵר לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ - זוֹ שַׁבָּת, שֶׁיּוֹרֵשׁ בָּהּ אָדָם נְשָׁמָה יְתֵרָה, לֹא צָרִיךְ לְהֵרָאוֹת לְפָנֶיהָ הַנֶּפֶשׁ שֶׁשּׁוֹלֶטֶת בָּאָדָם בִּימוֹת הַחֹל בִּמְלָאכָה שֶׁאֲסוּרָה בְּשַׁבָּת, אֶלָּא קָבוֹר תִּקְבְּרֶנּוּ בַּיּוֹם הַהוּא, שֶׁלֹּא תֵרָאֶה לִפְנֵי זָכוֹר וְשָׁמוֹר שֶׁל שַׁבָּת, וּבִשְׁבִילָהּ נֶאֱמַר שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא, וְלֹא תְטַמֵּא אֶת אַדְמָתְךָ, שֶׁנִּשְׁמָה יְתֵרָה הִיא אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל שֶׁלְּמַעְלָה, אַדְמַת קֹדֶשׁ, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ קֹדֶשׁ יִשְׂרָאֵל לַיהו"ה.

וְעוֹד לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ - זֶה אָדָם שֶׁהוּא נָבָל, עָלָיו נֶאֱמַר כָּל הַמַּעֲמִיד תַּלְמִיד שֶׁאֵינוֹ הָגוּן כְּאִלּוּ מַעֲמִיד אֲשֵׁרָה, וּמִשּׁוּם זֶה לֹא תָלִין נִבְלָתוֹ עַל הָעֵץ, שֶׁהוּא